

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lipca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Struzik
Sędziowie:	SSA Barbara Górczanowska (spr.) SSA Robert Jurga
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Lech

po rozpoznaniu w dniu 8 lipca 2015 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...)K. K.. w N. (Węgry)

przeciwko P. S.

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku częściowego Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 4 lutego 2015 r. sygn. akt IX GC 492/13

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 2.700 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSA Barbara Górczanowska SSA Andrzej Struzik SSA Robert Jurga

UZASADNIENIE

Wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 8 lipca 2015 r.

Strona powodowa (...)K. K.. w N., Węgry, po ostatecznym sprecyzowaniu powództwa, domagała się zasądzenia od pozwanych P. S. i W.– (...) spółki jawnej C. W., M. W. w S. kwoty 29.627 euro z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu, tytułem odszkodowania za utratę przesyłki w trakcie przewozu zleconego P. S. a wykonywanego przez W.– (...) spółkę jawną C. W., M. W..

W sprzeciwie od wydanego w sprawie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym pozwany ad.1 P. S. wniósł o oddalenie powództwa podnosząc, że przyczyną utraty części towaru nie było nie zastosowanie się kierowcy do wskazówek udzielonych przez stronę powodową i wydanie towaru osobie nieuprawnionej lecz napad na kierowcę

dokonywany przez napastników uzbrojonych w ostre narzędzia, co wyłącza odpowiedzialność przewoźnika, który nie mógł ww. okoliczności uniknąć, ani im zapobiec. Powołał się na wynikające z art. 23 Konwencji CMR ograniczenie w odpowiedzialności przewoźnika co do wartości odszkodowania oraz na sposób obliczania odsetek za opóźnienie, które wynoszą 5% w skali roku.

Strona pozwana ad.2 W.– (...) spółka jawna C. W., M. W. w N. wniosła o oddalenie powództwa. Postanowieniem z 28 marca 2014r. Sąd zawiesił postępowanie wobec tej strony pozwanej, a to wobec ogłoszenia jej upadłości likwidacyjnej.

Wyrokiem częściowym z dnia 4 lutego 2015r. Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział IX Sąd Gospodarczy oddalił powództwo przeciwko pozwanemu P. S. o zapłatę 29 627 euro, umorzył postępowanie przeciwko pozwanemu P. S. o zapłatę 3.456,25 euro, zasądził od strony powodowej (...)K. K. w N., Węgry na rzecz pozwanego P. S. kwotę 4.571 zł 9 gr tytułem zwrotu kosztów procesu

Jako podstawę rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy przyjął, że strona powodowa zleciła transport towarów do R. pozwanemu P. S., który powierzył wykonanie przewozu pozwanej W.– (...) spółce jawnej C. W., M. W. w S.. W dniu 16 stycznia 2012 r. kierowca tej Spółki (strony pozwanej ad.2) S. T. przyjął do przewozu do R. towar w postaci 414 kartonów z odzieżą i butami. W dniu 18 stycznia 2012 r. S. T. przybył wczesnym rankiem do R., w pobliże wskazanego mu adresu. Niezwłocznie po przybyciu zbliżyło się do niego dwóch mężczyzn, którzy grożąc mu nożem zmusili go do uruchomienia pojazdu i udania się za innym pojazdem, który wskazywał drogę. Po przejechaniu na wskazaną przez napastników boczną ulicę napastnicy przeładowali do swojego pojazdu 100 kartonów z odzieżą o łącznej wadze 3622,95 kg. Wartość skradzionej odzieży wyniosła 42 415 euro.

Sąd Okręgowy stan faktyczny ustalił na podstawie dokumentów, zeznań świadków i stron. Fakt wystąpienia szkody, jej zakres i wartość Sąd ustalił na podstawie dokumentów w postaci listów przewozowych, faktur i dokumentów rozliczających szkodę. Fakt napadu Sąd ustalił natomiast na podstawie zeznań świadka S. T., dając im wiarę częściowo, ze względu na występujące w nich pewne nieścisłości. Sąd zwrócił uwagę, że świadek–kierowca, zgłosił napad na policję, rozpoznał napastników, co potwierdzają także dokumenty – protokół jego przesłuchania przez Policję w R., wyrok sądu wraz z uzasadnieniem. Świadek potwierdził też, że grożono mu nożem – a wątpliwość dotyczy tego, czy nożem grożono mu od razu (tak wynika z protokołu przesłuchania we Włoszech), czy też najpierw nakłoniono go, aby dobrowolnie udał się za samochodem napastników i dopiero po dotarciu na miejsce napastnicy zagrozili świadkowi nożem (tak zeznał w sprawie). Jeżeli przyjąć, że istotnie jest rozbieżność w zeznaniach świadka to zdaniem Sądu Okręgowego bardziej wiarygodne jest zeznanie złożone na Policji w R. – w dniu napadu, a nie przed Sądem 2 lata po napadzie, dlatego na nich oparł swoje ustalenia. Sąd uznał także za niewiarygodne zeznania świadka w części, w której twierdził, że nie było żadnej procedury wydania towaru (kodu), wskazując, że kierowca nie znał odbiorcy określonego przy pomocy nazwiska i imienia. Nie dał mu wiary również co do tego co było przedmiotem przewozu i ilości skradzionego towaru, bowiem nie zgłaszał on żadnych Zastrzeżeń co do treści listu przewozowego przystępując do przewozu. Otrzymanie kodu weryfikacyjnego i przekazanie go kierowcy potwierdził świadek K. G. oraz świadek K. F., który przedstawił przebieg zdarzeń. Sąd Okręgowy dał wiarę zeznaniom przedstawiciela strony powodowej T. F.co do zakresu i wartości szkody oraz co do tego, że strona powodowa pokryła równowartość szkody w rozliczeniach z dostawcami, jak również, iż ukradziony towar nie został odzyskany nawet w części. Pozwany P. S. nie miał istotnej wiedzy o przedmiotowym przewozie. Za zbędne Sąd uznał przesłuchanie zgłoszonych przez stronę powodową świadków – potencjalnych nabywców towaru jak również dowód z opinii biegłego na okoliczność wartości tego towaru i dokonanego przez stronę powodową rozliczenia wartości utraconego towaru, gdyż fakty te zostały ustalone na podstawie dokumentów i zeznań przedstawiciela strony powodowej.

Sąd Okręgowy uznał powództwo przeciwko pozwanemu P. S. za nieuzasadnione, jakkolwiek przyjął, że strona powodowa wykazała zarówno szkodę jak i jej wysokość, a to w oparciu o list przewozowy, którego treść nie została podważona. Sąd wskazał, że w sprawie znajduje zastosowanie ograniczenie odpowiedzialności z art.23 ust.3 Konwencji CMR. Sąd wyliczył wartość szkody na dzień załadunku (16 stycznia 2012 r.) na kwotę 186.863,52 zł, jednakże odpowiedzialność przewoźnika ograniczałaby się do 159.047,36 zł. Po potrąceniu wierzytelności pozwanego ad 1 w kwocie 12.788 euro (56.338,81 zł), stronie powodowej przysługiwałoby co do zasady roszczenie do kwoty

102.708,55 zł. Sąd Okręgowy stwierdził jednak występowanie przesłanki egzoneracyjnej z art.17 Konwencji CMR, stanowiąc bezpośrednią przyczynę oddalenia powództwa. Spełnienia przesłanki egzoneracyjnej Sąd upatrywał w ustalonym fakcie napadu na S. T. – kierowcę strony pozwanej ad.2, kierującego pojazdem przewożącym odzież. Sąd nie znalazł podstaw do zarzucenia kierowcy nieodpowiedniego zachowania w trakcie napadu – nie można uznać, że jako zachowanie wywołujące odpowiedzialność przewoźnika za utratę towaru winno być ocenione zachowanie kierowcy, który ulega realnej groźbie, polegającej na kierowaniu pojazdem zgodnie z dyspozycjami wydawanymi przez osoby, które grożą mu nożem, w wyniku czego możliwe jest wyładowanie towaru w dogodnym dla napadających miejscu i kradzieży towaru. Nie można też zarzucić kierowcy niedbałego zachowania na etapie bezpośrednio poprzedzającym napad – tzn. kierowca nie zmienił wyznaczonej trasy na trasę drogami, które nie są uczęszczane, nie zatrzymał się w miejscu odludnym, nie oddalił się od pojazdu, nie zabierał do pojazdu przygodnie poznanych osób. Kierowca dojechał w pobliże miejsca rozładunku i tam podeszły do niego osoby, które grożąc mu nożem zmusiły go do przewozu towaru w miejsce, w którym część tego towaru została wyładowana. Sąd zwrócił uwagę, że stosowanie kodu identyfikującego osobę, która ma odebrać towar, wymusza kontakt z osobami zupełnie nieznanymi kierowcy. Zatem kierowcy nie zdziwił, ani nie zaniepokoił fakt, że zbliżają się do niego dwaj mężczyźni, którzy chcą podjąć z nim rozmowę, a w momencie, gdy znalazł się wśród nich było za późno, aby w jakikolwiek sposób przeciwstawić się zagrożeniu, które ocenił jako realne i zdaniem Sądu, brak jest jakichkolwiek podstaw, aby poddawać w wątpliwość realność zagrożenia.

Sąd pierwszej instancji stwierdził, że powyższe spełnia dyspozycję art.17 ust. 2 Konwencji CMR w zakresie, w jakim ww. przepis jako przesłankę egzoneracyjną wskazuje wystąpienie okoliczności, których przewoźnik nie mógł uniknąć i których następstwom nie mógł zapobiec. Odnosząc się natomiast do zarzutu przedawnienia, Sąd Okręgowy uznał, iż jest on nieuzasadniony albowiem pozew został wniesiony w dniu 16 stycznia 2013 r., gdy tymczasem do zdarzenia doszło w dniu 18 stycznia 2012 r., a termin przedawnienia wynosi 1 rok.

Podsumowując, na podstawie ww. przepisów Sąd w punkcie I wyroku oddalił powództwo o zapłatę kwoty 29 627 euro; w punkcie II Sąd umorzył postępowanie o zapłatę kwoty 3.456,25 euro, a to wobec cofnięcia pozwu wraz ze zrzeczeniem się roszczenia w powyższym zakresie. O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Strona powodowa(...)K. K. w N., Węgry, zaskarżyła wyrok częściowy Sądu Okręgowego w zakresie punktów I i III wyrzeczenia, zarzucając mu:

I. naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na wynik sprawy:

1. art. 233 § 1 k.p.c. wobec oparcia rozstrzygnięcia na zeznaniach świadka S. T. (kierowcy przewożącego towar) z dnia 18 stycznia 2012 roku, jako wiarygodnych z tej daty, w następstwie newszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, skutkiem pominięcia części materiału dowodowego (dopuszczonego jako dowody w sprawie), przy dokonaniu oceny wiarygodności zeznań tego świadka, bez wyjaśnienia przyczyn ich pominięcia i rozważenia, a to:

a. pominięcia w rozważaniach (mimo uznania za wiarygodne) zeznań świadka K. G. że kierowca S. T. w dniu zdarzenia najpierw poinformował telefonicznie pracodawcę (Pozwanego ad.2) o fakcie częściowego rozładunku towaru, bez żadnych uwag w sprawie rzekomego zmuszenia go do wydania towaru pod groźbą przemocy, a o rzekomym zmuszeniu go do wydania towaru pod groźbą przemocy poinformował świadka K. G. (jako reprezentanta Pozwanego ad.2) dopiero w rozmowie przeprowadzonej z inicjatywy świadka K. G., wywołanej zaniepokojeniem Strony Powodowej;

b. pominięcia w rozważaniach, że zgodnie z jednolitymi zeznaniami świadka S. T. (złożonymi zarówno w dniu 18 stycznia 2012 roku, jak i w dniu 22 grudnia 2014 roku), świadek ten skontaktował się z pracodawcą (Pozwanym ad. 2) dopiero po wydaniu towaru osobom nieupoważnionym (po rzekomej kradzieży), a w konsekwencji pominięcia, że świadek S. T. nie mógł zostać zmuszony przez sprawców do zatajenia przed pracodawcą prawdziwego przebiegu zdarzenia, skoro nie znajdował się pod groźbą przemocy;

b. pominięcia w rozważaniach zapisu elektronicznego rozmowy pomiędzy K. F. i T. F. przeprowadzonej w dniu wydania towaru osobom nieupoważnionym (k. 29, 66-68) i w następstwie nierozważenia sprzeczności między zeznaniami świadka S. T. a treścią tego materiału dowodowego, to jest pominięcia że:

- do nieupoważnionego rozładunku towaru doszło ok. 3 godziny później, niż to wynika z zeznań świadka S. T. z dnia 18 stycznia 2012 roku;

- do wydania towaru osobom nieupoważnionym doszło w sposób dobrowolny;

c. nierozważenia, iż wbrew obowiązкови umownemu wynikającemu ze zlecenia przewozu z dnia 16 stycznia 2012 roku (tłumaczenie - załącznik nr 5 do pisma z dnia 26 lutego 2013 roku) S. T. uniemożliwił lub znacząco utrudnił ustalenie rzeczywistego przebiegu zdarzenia, wobec pominięcia, że S. T.:

- opuścił miejsce, w którym doszło do nieupoważnionego rozładunku, „bez wyjaśnienia sytuacji” - to jest nie wzywając policji;

- zgłosił się na policję dopiero po 8-10 godzinach od wydania towaru osobom nieupoważnionym;

d. nierozważenia znaczenia dla oceny wiarygodności zeznań świadka S. T. (zeznań złożonych na Policji Włoskiej oraz zeznań złożonych w toku niniejszego postępowania) okoliczności, że świadek S. T. w dniu zdarzenia pozostawał w stosunku zatrudnienia z Pozwanym ad. 2 i reprezentował we Włoszech interes własny oraz interes Pozwanego ad. 2 a w trakcie przesłuchania w niniejszej sprawie (w dniu 22 grudnia 2014 roku) nie był już pracownikiem Pozwanego ad. 2;

e. nierozważenia, że do skazania osób nieupoważnionych do odbioru towaru doszło na podstawie dobrowolnego poddania się karze, w następstwie wielokrotnej kradzieży towaru a nie w następstwie ustaleń sądu karnego, dokonanych w toku karnego postępowania dowodowego o okolicznościach kradzieży towaru będącego przedmiotem nin. postępowania;

2. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. skutkiem pominięcia oceny dowodów zebranych w sprawie, mających istotne znaczenie dla jej rozstrzygnięcia w chwili orzekania, w zakresie ustalenia odpowiedzialności za utratę towaru i wysokości szkody:

- zapisu elektronicznego rozmowy przeprowadzonej pomiędzy T. F. i K. F. w dniu wydania towaru osobom nieupoważnionym (k. 29, 66-68) - mimo że środek ten podważa wiarygodność zeznań świadka S. T. w zakresie okoliczności stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, tj. spełnienia przesłanki egzoneracyjnej z art. 17 ust. 2 Konwencji CMR.

- korespondencji Strony Powodowej do Pozwanego ad. 1 z dnia 31 stycznia 2012 roku (k. 69-71) oraz korespondencji Pozwanego ad. 1 do Strony Powodowej z dnia 4 kwietnia 2012 roku (k. 72-73) - mimo że środek ten wskazuje na:

• wyłączenie Strony Powodowej z udziału w postępowaniu przygotowawczym we Włoszech, w zakresie odzyskania utraconego towaru, przejętego i zniszczonego przez włoską Policję;

• brak współdziałania Pozwanego ad. 1 i ad. 2 w celu odzyskania utraconego towaru i zmniejszenia szkody;

3. art. 233 § 1 k.p.c. w następstwie newszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, skutkiem pominięcia tej części zeznań świadka S. T. z dnia 22 grudnia 2014 roku, z której wynika, że spedytor (Pozwany ad. 2) - a nadto inni kierowcy - przestrzegł świadka S. T. o zagrożeniu kradzieżą w miejscu rozładunku towaru; 4. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 316 k.p.c. skutkiem sprzeczności ustaleń z treścią zebranego materiału w następstwie ustalenia, iż w dniu zdarzenia, nad ranem, niezwłocznie po przybyciu S. T. w pobliże wskazanego mu adresu „zbliżyło się do niego dwóch mężczyzn, którzy grożąc mu nożem zmusili go do uruchomienia pojazdu i udania się za innym pojazdem, który wskazywał drogę”, mimo że żaden środek dowodowy nie wskazuje na taki przebieg zdarzeń w dniu 18 stycznia 2012 roku;

5. art. 235 § 1 k.p.c. w zw. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z 227 k.p.c. i z art. 316 k.p.c. przez naruszenie zasad postępowania w zakresie bezpośrednio i lojalności procesowej Sądu w stosunku do Stron postępowania, skutkiem oparcia rozstrzygnięcia na dowodzie, który nie został przeprowadzony przed sądem orzekającym, z jednoczesnym uznaniem za niewiarygodny dowodu przeprowadzonego przed sądem orzekającym, bez uprzedzenia stron postępowania o koncepcji rozstrzygnięcia z oparciem wyłącznie o zawiadomienie o przestępstwie świadka S. T. złożonym w dniu 18 stycznia 2012 roku;

6. art. 1143 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z 227 k.p.c. i z art. 316 k.p.c. przez niezastosowanie, skutkiem:

- pominięcia, iż do oceny wartości dowodowej zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa zgłoszonego przez S. T. wobec włoskiej Policji oraz do oceny wartości dowodowej faktu skazania sprawców kradzieży przez sąd karny we Włoszech w oparciu o dobrowolne poddanie się karze, właściwe jest prawo włoskie;

- niepoddania ocenie, czy zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, zgłoszone przez S. T., jest pełne i prawdziwe, wobec niedokonania oceny okoliczności jego złożenia oraz okoliczności skazania sprawców kradzieży, jako sprawców wielokrotnej kradzieży (recydywa), którzy dobrowolnie poddali się karze.

II. naruszenie prawa materialnego:

1. art. 17 ust. 2 w zw. z art. 3 Konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR) przez błędne zastosowanie, skutkiem przyjęcia, iż w okolicznościach sprawy miało miejsce zaginięcie towaru spowodowane okolicznościami, których przewoźnik nie mógł uniknąć i których następstwom nie mógł zapobiec, mimo iż do kradzieży towarów doszło wskutek:

- niezastosowania przez Pozwanego ad. 2 w swoim przedsiębiorstwie zasad bezpieczeństwa zapobiegających kradzieży przy transporcie towarów do miejsc niebezpiecznych, mimo wiedzy o zagrożeniu kradzieżą w miejscu rozładunku - sam Sąd I instancji zwrócił uwagę na to, że stosowanie samego kodu wydania towaru nie jest procedurą wystarczającą w miejscach niebezpiecznych;

- niestosowania przez kierowcę Pozwanego ad. 2 zasad ostrożności, mimo uprzedzenia go o zagrożeniu kradzieżą w nocy, w miejscu rozładunku;

- ulegnięcia przez kierowcę Pozwanego ad. 2 podstępowi (według wersji zdarzeń przyjętej za podstawę orzekania przez Sąd I instancji zgodnie z zeznaniami świadka S. T. z dnia 18.01.2012 roku) i doprowadzenia do sytuacji, w której mógł zostać użyty przeciwko niemu przymus bezpośredni i groźba użycia noża;

2. art. 23 ust. 7 w zw. z art. 23 ust. 3 Konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR) przez jego błędne zastosowanie, skutkiem dokonania obliczeń dotyczących ograniczenia odpowiedzialności przewoźnika na podstawie kursów walut:

- z dnia 16 stycznia 2012 roku (dnia załadunku), a nie z dnia wydania rozstrzygnięcia (dnia oceny) w zakresie maksymalnej odpowiedzialności przewoźnika i kursu specjalnych jednostek ciągnięcia (sdr) wobec złotego;

- z dnia 16 stycznia 2012 roku (dnia załadunku), a nie z dnia 16 stycznia 2013 roku (dnia wniesienia pozwu) w zakresie kwoty żądania pozwu wyrażonej w euro i kursu euro wobec złotego,

3. art. 471 k.c. w zw. z art. 56 k.c. przez jego niezastosowanie, skutkiem pominięcia, że Pozwany ad. 1 nie wykonał należycie swego zobowiązania;

Wskazując na powyższe zarzuty powód wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie na rzecz Strony Powodowej kwoty 29.627 euro, ewentualnie kwoty 122.300,26 złotych, stanowiącej równowartość kwoty 29.627 euro według kursu średniego NBP z dnia wniesienia pozwu (4,1280 zł za 1 euro), ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w

całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania; zasądzenie od Strony Pozwanej na rzecz Strony Powodowej kosztów postępowania za obydwie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według podwójnej minimalnej stawki opłat za czynności radców prawnych, ze względu na skomplikowany oraz międzynarodowy charakter sprawy. Ponadto powód wniósł o dopuszczenie dowodu z innych środków dowodowych: a to: wydruków fragmentów mapy R., obejmujących V. M.i V. C., na okoliczność braku wiarygodności zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa S. T. w dniu 18 stycznia 2012 roku co do miejsca częściowego rozładunku wobec osób nieupoważnionych oraz trasy, którą przebył do tego miejsca – uzasadniając wniosek treścią art. 368 § pkt 4 w zw. z art. 381 k.p.c., gdyż potrzeba powołania się na powyższy środek dowodowy wynika z oceny dokonanej przez Sąd I instancji, że wiarygodną podstawą orzekania jest zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa dokonane przez S. T. w R. w dniu 18 stycznia 2012 roku; wydruku serwisu internetowego calendar.zoznam.sk z informacją o godzinach wschodu Słońca w R. w styczniu 2012 roku, na okoliczność, że w dniu 18 stycznia 2012 roku ok. godz. 6:20 w R. było ciemno, a słońce weszło o godz. 7:35 - uzasadniając wniosek treścią art. 368 § pkt 4 w zw. z art. 381 k.p.c., gdyż potrzeba powołania się na powyższy środek dowodowy wynika z powodu uznania przez Sąd I instancji, iż w niniejszej sprawie zaistniały okoliczności, których przewoźnik nie mógł uniknąć i następstwom których nie mógł zapobiec.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja strony powodowej nie jest zasadna, a zarzuty w niej podniesione nie zasługują na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji dokonał bowiem prawidłowych ustaleń stanu faktycznego, a podjęte rozstrzygnięcie znajduje oparcie w obowiązujących przepisach oraz w wywiedzionych na ich podstawie niewadliwych rozważaniach prawnych w zakresie obejmującym przesłanki egzoneracyjne odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego ad. 1, które Sąd odwoławczy w pełni podziela i przyjmuje za własne. Należy podkreślić, iż Sąd Okręgowy przeprowadził ocenę dowodów w sposób prawidłowy z punktu widzenia ich wiarygodności i mocy. Sąd pierwszej instancji z zebranego materiału dowodowego wyciągnął uzasadnione i logiczne wnioski. Odnosząc się do zarzutu wskazującego na przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i dokonanie dowolnej oceny przedłożonych przez strony w postępowaniu dowodów, w szczególności zeznań świadka S. T. w zakresie okoliczności stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, tj. spełnienia przesłanki egzoneracyjnej z art. 17 ust. 2 Konwencji CMR, oraz innych dowodów, co miało doprowadzić do błędnych ustaleń faktycznych w szczególności co do rzeczywistego przebiegu zdarzenia w dniu 18 stycznia 2012 r., to i z nim zgodzić się nie można. Przyjmuje się powszechnie, że ramy swobodnej oceny dowodów muszą być określone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wążąc ich moc oraz wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (zob. uzasadnienie wyroku SN z dnia 14 marca 2002 r., IV CKN 859/00, LEX nr 53923; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 16 maja 2002 r., IV CKN 1050/00, LEX nr 55499; uzasadnienie wyroku SN z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00, LEX nr 56906; uzasadnienie wyroku SN z dnia 27 września 2002 r., IV CKN 1316/00, LEX nr 80273). Zarzut przekroczenia swobodnej oceny dowodów, skutkującej błędnymi ustaleniami faktycznymi może być skuteczny tylko wtedy, gdy skarżący wykaże przekroczenie swobody sędziowskiej w zakresie któregoś z powyżej wymienionych kryteriów. Wymaga natomiast podkreślenia, że samo przedstawienie przez stronę odmiennych wniosków niż wynikają z oceny dokonanej przez Sąd pierwszej instancji nie świadczy jeszcze o przekroczeniu swobodnej oceny dowodów. Apelujący w żaden sposób nie wykazał, że Sąd Okręgowy uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, dokonując swobodnej oceny wskazanych dowodów i dokonując na ich podstawie ustaleń. Z uzasadnienia Sądu wynika, że oparł swoje ustalenia na zeznaniach świadka S. T. albowiem to on był bezpośrednim uczestnikiem zdarzenia. Z jego zeznań oraz innych dowodów, wskazanych przez Sąd w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wynika niezbicie, że do kradzieży towaru z użyciem niebezpiecznego narzędzia (noża) doszło. Potwierdza to fakt, że kradzież taka została przez kierowcę zgłoszona oraz, że sprawcy kradzieży zostali skazani wyrokiem sądu karnego. To, że wyrok ten zapadł w wyniku dobrowolnego poddania się karze, bez przeprowadzania procesu, w ocenie Sądu Apelacyjnego, nie ma żadnego znaczenia dla przedmiotowego sporu. Nie podważa też wiarygodności świadka S. T.. Wręcz przeciwnie, fakt, że to on dostarczył Policji informacji (np. wskazał numer rejestracyjny samochodu) pozwalających zidentyfikować

sprawców i zebrać przeciwko nim oczywiste dowody, potwierdza jego wiarygodność. Gdyby oskarżone osoby nie dopuściły się zarzucanego im czynu, nie przyznałyby się do niego i nie poddały się dobrowolnie karze, nawet jeśli działały w warunkach recydywy. Odnosząc się natomiast do stanowiska strony powodowej, że na mocy art. 1143 § 1 i § 3 k.p.c. do oceny wartości dowodowej zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa zgłoszonego przez S. T. wobec włoskiej Policji oraz do oceny wartości dowodowej faktu skazania sprawców kradzieży przez sąd karny we Włoszech w oparciu o dobrowolne poddanie się karze, właściwe jest prawo włoskie, Sąd Apelacyjny stwierdza, że nie ma on w niniejszej sprawie zastosowania. Wprawdzie potrzeba stwierdzenia treści prawa obcego może mieć miejsce nie tylko wtedy, gdy sąd polski ma zastosować prawo obce jako *lex causae* przy rozstrzyganiu danego stosunku prawnego, ale również w każdej sytuacji, w której ma być dokonana ocena jakiegokolwiek kwestii prawnej w świetle zagranicznego prawa (por. uchwałę SN z dnia 31 maja 1975 r., III CZP 78/75, OSNCP 1976, nr 2, poz. 33; J. Jodłowski, *Jurysdykcja sądów polskich w sprawach spadkowych po cudzoziemcach zamieszkałych w Polsce*, PiP 1976, z. 6, s. 62; T. Erciński, *Prawo obce w sądowym postępowaniu cywilnym*, Warszawa 1981, s. 221), a więc zarówno ocena z punktu widzenia prawa materialnego, jak i procesowego (np. kwestia oceny prawomocności zagranicznego orzeczenia sądowego), to jednak nie dotyczy to mocy dowodowej dokumentu w postaci prawomocnego już wyroku skazującego obcego sądu karnego. Chodzi tu bowiem o sytuację, gdy wyrok ten był tylko jednym z wielu dowodów składanych w sprawie. Wbrew stanowisku apelującego, ocena wartości dowodowej tego dowodu należy uh, zgodnie z art. 233 k.p.c. do Sądu orzekającego w sprawie. To sąd wydający wyrok ocenia moc dowodową danego dowodu, która oznacza siłę przekonania uzyskaną przez sąd wskutek przeprowadzenia określonych środków dowodowych na potwierdzenie prawdziwości lub nieprawdziwości twierdzeń na temat okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Usrtałenia, że do napadu i kradzieży doszło, Sąd Okręgowy nie czynił wyłącznie na podstawie dokumentów, o których tu mowa, ale na podstawie pełnego materiału dowodowego, który ocenił zgodnie z regułami z art. 233 k.p.c. Należy też zwrócić uwagę, że przepis art. 1138 k.p.c. zrównuje zagraniczne dokumenty urzędowe z polskimi dokumentami urzędowymi pod względem ich mocy dowodowej (por. art. 244 § 1). Zagranicznym dokumentem urzędowym jest dokument sporządzony przez organ państwa obcego (nie tylko jego oryginał, lecz również jego odpis bądź uwierzytelniony wyciąg), w ramach powierzonych mu kompetencji, we właściwej formie, zatem zarówno protokół sporządzony przez Policję włoską jak i wyrok sądu włoskiego, takimi dokumentami niewątpliwie są.

Należy również podkreślić, że wbrew zarzutom strony powodowej wiarygodności świadka S. T. nie podważają inne wskazane dowody, w tym zapisy rozmów pomiędzy K. F. i T. F. przeprowadzonej w dniu zdarzenia, bowiem w tym dniu osoby te miały niepełną wiedzę o okolicznościach wydania towaru, co wyraźnie wynika z treści tej rozmowy. Natomiast zeznania świadka K. F. są wyjątkowo lakoniczne, ograniczając się do jednozdaniowych odpowiedzi na przedstawione pytania, niemniej jednak świadek potwierdził, że według jego wiedzy kierowca został napadnięty przy użyciu noża (V GCps 2/14). Zdarzenie to znajduje także potwierdzenie w zeznaniach świadka K. G. (karta 20 V GCps 1/14), który zeznał, że informację o napadzie przekazał mu w telefonicznej rozmowie kierowca. Powoływana przez apelującego okoliczność, że miało to miejsce w drugiej rozmowie nie podważa faktu wystąpienia samego napadu, gdyż potwierdzają go inne wskazane wyżej dowody, ocenione całościowo przez Sąd pierwszej instancji, a nie wybiórczo, jak chce apelujący. Nie można pominąć, że Sąd rozpoznający sprawę dostrzegł braki i sprzeczności w zeznaniach S. T., ale odniósł się od nich w uzasadnieniu i w tym względzie nie można przypisać Sądowi naruszenia wymienionych wyżej zasad oceny dowodów.

Wreszcie zarzut oparcia rozstrzygnięcia na zeznaniach świadka S. T. z dnia 18 stycznia 2012 roku, jako wiarygodnych z tej daty, jest całkowicie chybiony, albowiem wbrew stanowisku apelującego, Sąd opierał się na całokształcie materiału dowodowego, a przyczyny, dla których przebieg zdarzenia opisany przez kierowcę w doniesieniu na Policji w R. jest najbardziej wiarygodny wyjaśnił w uzasadnieniu. Stanowisko to nie budzi zastrzeżeń Sądu Apelacyjnego. Jest oczywiste, że relacja składana bezpośrednio po zdarzeniu w znacznie większym stopniu odpowiada jego rzeczywistemu przebiegowi, niż po upływie kilku lat. Należy też zwrócić uwagę, że zeznania omawianego świadka składane przed Sądem Rejonowym w N. w drodze pomocy sądowej (V GCps 35/14) są bardzo ogólne, a świadek nie wyjawiał żadnych szczegółów związanych z napadem. Co istotne, z zeznań tych nie wynika jednoznacznie, że wobec kierowcy nie użyto noża jeszcze przed udaniem się przez niego na wskazane mu miejsce. Na podstawie ich treści w żaden sposób nie

można podważać przebiegu zdarzenia podanego w zeznaniach składanych na Policji w tym samym dniu. Słusznie Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że są one bardziej wiarygodne, ale ze względu na czas ich składania.

Odnosząc się w końcu do zarzutu naruszenia zasad postępowania poprzez oparcie rozstrzygnięcia na dowodzie, który nie został przeprowadzony przed sądem orzekającym bez uprzedzenia stron postępowania o takiej koncepcji rozstrzygnięcia, należy stwierdzić, że jest on bezzasadny. Należy wskazać, że Sąd pierwszej instancji nie pominął zeznań świadka S. T., składanych bezpośrednio przed Sądem, a jedynie dokonał ich oceny poprzez pryzmat innych dowodów zgromadzonych w sprawie, w tym dowodu z protokołu zeznań tego świadka składanych przed Policją w R.. Nie oparł zatem swoich ustaleń faktycznych wyłącznie na jednym bądź drugim dowodzie ale na ocenie całokształtu materiału dowodowego traktując poszczególne dowody uzupełniająco. Ponadto dowody z dokumentów w postaci protokołu doniesienia o napadzie na Policję w R. oraz wyroku skazującego sprawców tego przestępstwa, były przed Sądem pierwszej instancji przeprowadzone i ujawnione. Należy wskazać, że Sąd Okręgowy w dniu 4 lutego 2015 r. (karta 456) otworzył zamkniętą już rozprawę i dopuścił dowód z wyjaśnień uzyskanych od komisariatu Policji w R. wraz z odpisem wyroku na okoliczność przebiegu zdarzenia. Zarzut, że Sąd pierwszej instancji nie uprzedził stron o swojej koncepcji rozstrzygnięcia jest całkowicie chybiony, bowiem właśnie przez wydawanie postanowień dowodowych Sąd nakreśla właściwe kierunki postępowania a koncepcję rozstrzygnięcia wraz z omówieniem dowodów stanowiących jej podstawę, w tym określeniem ich wagi, przedstawia w uzasadnieniu wyroku. Sąd większą moc przydał zeznaniom świadka S. T. składanych bezpośrednio po zdarzeniu a odzwierciedlonych w dokumencie protokołu policyjnego, stanowiącego dowód w sprawie, a swoją ocenę szczegółowo uargumentował. Kwestionowane przez apelującego stanowisko Sądu pierwszej instancji tylko potwierdza, że Sąd ten dokonał oceny całokształtu materiału dowodowego, a nie oparł rozstrzygnięcia na jednym tylko dowodzie.

Przypomnieć należy, że Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że postawienie zarzutu obrazy art. 233 § 1 k.p.c. nie może polegać na zaprezentowaniu przez skarżącego stanu faktycznego przyjętego przez niego na podstawie własnej oceny dowodów; skarżący może tylko wykazywać, posługując się wyłącznie argumentami jurydycznymi, że Sąd rażąco naruszył ustanowione w wymienionym przepisie zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów i że naruszenie to miało wpływ na wynik sprawy (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/99, OSNC 2000/7-8 poz. 139 i z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/2000, OSNC 2000/10 poz. 189). Jeżeli jednak z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, a swoje stanowisko jasno i przekonująco uzasadnił, to taka ocena dowodów nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 k.p.c., choćby dowiedzione zostało, że z tego samego materiału dałoby się wysnuć równie logiczne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego wnioski odmienne. Nie jest przy tym wystarczająca sama polemika naprowadzająca wnioski odmienne, lecz wymagane jest wskazanie, w czym wyraża się brak logiki lub uchybienie regułom doświadczenia życiowego w przyjęciu wniosków kwestionowanych. (wyrok SN z dn. 27 września 2002 r. IV CKN 1316/00 – lex nr 80273).

Skarżący powyższym wymogom nie sprostał a Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do zakwestionowania ustaleń Sądu Okręgowego, W tej sytuacji ustalenia te przyjęte zostały za podstawę niniejszego rozstrzygnięcia. Sąd Apelacyjny pominął wnioskowane w apelacji dowody albowiem w świetle art. 381 k.p.c. uznał je za spóźnione. Z okoliczności sprawy nie wynika bowiem, aby po stronie powodowej istniała przeszkoda do przedstawienia Sądowi pierwszej instancji tych dowodów. Wydanie niekorzystnego dla strony wyroku nie może stanowić samoistnej podstawy powołania się w postępowaniu apelacyjnym na nowe fakty i dowody (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 marca 1999 r., I PKN 640/98). Dotyczy to także dokonania odmiennej, niż oczekiwał apelujący, oceny dowodów, które w dodatku przez samą stronę były wnioskowane.

W świetle przedstawionych ustaleń nie ma zatem podstaw do zakwestionowania zastosowania przez Sąd Okręgowy przepisu art. 17 ust. 2 w zw. z art. 3 Konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR). Stosownie do art. 18 Konwencji CMR dowód, że zaginięcie, uszkodzenie lub opóźnienie spowodowane zostało jedną z przyczyn przewidzianych w artykule 17 ustęp 2, ciąży na przewoźniku. W przedmiotowej sprawie wbrew stanowisku apelującego, ustalony przebieg zdarzenia w dniu 18 stycznia 2012 r. jednoznacznie wskazuje, że zaginięcie przedmiotowego towaru zostało spowodowane okolicznościami, których przewoźnik nie mógł uniknąć i

których następstwom nie mógł zapobiec, a zatem zachodzą przesłanki do wyłączenia odpowiedzialności przewoźnika z art. 17 ust. 2 Konwencji. Nie zostało także wykazane, aby przewoźnikowi można było postawić zarzut działania z nienależytą starannością. Zgodnie z art. 355 k.c. dłużnik zobowiązany jest do staranności ogólnie wymaganej w stosunkach danego rodzaju. Należytą staranność dłużnika w zakresie prowadzenia przez niego działalności gospodarczej określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności. Jak wskazał Sąd Najwyższy w przytoczonym w uzasadnianiu Sądu pierwszej instancji wyroku z dnia 17 listopada 1998 r., II CKN 23/98 (OSNC 1999/4/85, Biul.SN 1999/2/8) 2 odniesieniu do obowiązków przewoźników działających na podstawie Konwencji CMR „Obowiązki te niewątpliwie nakazują kierowcy zachowanie szczególnej ostrożności w czasie jazdy oraz postoju, w czasie opuszczania pojazdu, wybierania miejsc na wypoczynek lub nocleg, podczas kontaktów z osobami trzecimi, w doborze środka transportu oraz stosowania zamknięć, itd. Nie ma jednak w świetle art. 355 k.c. podstaw do obciążania przewoźnika w międzynarodowym transporcie samochodowym bezwzględny obowiązek zapobieżenia skutkom napadu rabunkowego z groźbą lub użyciem broni, gdyż zadanie takie byłoby niewykonalne, a jego odpowiedzialność opierałaby się nie na zasadzie ryzyka, lecz miała charakter absolutny, co w stosunkach cywilnoprawnych jest wyjątkiem.” Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, nie sposób przypisać kierowcy takich zaniedbań w kwestii bezpieczeństwa, które pozwoliłyby przyjąć, że mógł on przewidzieć, że do spornego zdarzenia dojdzie bądź by mógł kradzieży zapobiec. W sytuacji ustalonej przez Sąd Okręgowy kierowca nie mógł uniknąć kontaktu z osobami trzecimi, skoro nie znał rzeczywistego adresata przesyłki, a znajdując się w miejscu, do którego miał się udać, oczekiwał na zgłoszenie się osoby mającej do niej uprawnienia. Traktowanie każdej osoby obcej, nawet w okolicy niebezpiecznej, jako potencjalnego napastnika i unikanie z nią kontaktu poprzez niewysiadanie z szoferki, byłoby nadmierną restrykcją i uniemożliwiałoby kierowcy wykonanie zlecenia. Zastosowanie podstępu przez sprawcę napadu także nie może obciążać kierowcy i pozwalać na przypisanie mu niedbalstwa oraz obciążenie go odpowiedzialnością za umożliwienie napastnikom użycia noża.

Z przytoczonych względów rozstrzygnięcie dokonane na podstawie zastosowanej przez Sąd Okręgowy wykładni art. 17 ust. 2 Konwencji CMR należało uznać za prawidłowe. W tych okolicznościach do pozostałych zarzutów apelacji, odnoszących się do wysokości szkody, jako bezprzedmiotowych, Sąd Apelacyjny się nie odnosił.

Niezależnie od powyższego, za nieuzasadnione należy uznać zarzut niezastosowania do dochodzonego przez stronę powodową roszczenia przepisu art. 471 k.c. w zw. z art. 56 k.c. przez jego niezastosowanie, skutkiem pominięcia, że pozwany P. S. nie wykonał należycie swego zobowiązania. Z uzasadnienia apelacji wynika, że strona powodowa upatruje nienależyte wykonanie zobowiązania w niepodjęciu przez pozwanego P. S. wystarczających działań mających na celu odzyskanie skradzionych towarów po odnalezieniu sprawców kradzieży. Należy jednak zwrócić uwagę, że okoliczności te nie były podstawą faktyczną niniejszego roszczenia, które strona powodowa wywodziła z faktu zaginięcia towaru z przyczyn leżących po stronie pozwanych, na skutek wydania towaru osobie nieuprawnionej. W takim wypadku, podstawą prawną roszczenia strony powodowej był art. 17 Konwencji CMR. W odpowiedzi na sprzeciw pozwanych od nakazu zapłaty, strona powodowa formułując zarzuty pod adresem pozwanych przewoźników, wyraźnie powołała się na przepisy tek Konwencji, co potwierdza prawidłową ocenę wskazanej w pozwie podstawy faktycznej powództwa. Odszkodowanie, o którym mowa w apelacji nie było objęte podstawą faktyczną żądania pozwu. Dodatkowo należy wskazać, że odszkodowanie związane z utratą przesyłki, w całości lub w części, zostało uregulowane wyczerpująco przepisami Konwencji CMR, zatem przepisy ogólne Kodeksu Cywilnego nie mają do niego zastosowania.

W tym stanie rzeczy apelacja strony powodowej podlegała oddaleniu, na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 6 pkt 6, § 2 pkt 3, § 13 ust. 2 i § 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 461)

SSA Robert Jurga SSA Andrzej Struzik SSA Barbara Górczanowska

Ref. Sprawy

SSO P. C.